Økonomi- og
Indenrigsministeriet

Notat

Økonomi- og Indenrigsministeriets skriftlige indlæg

Enhed
CAR

Dato
20-10-2026

Aktuel økonomisk politik, konjunktur og offentlige finanser

Formandskabets vurdering af udsigterne indeholder flere gode analyser og diskussioner, der er med til at perspektivere vurderingen af dansk økonomi. Blandt andet indeholder kapitlet en fin gennemgang af den seneste debat i forhold til internationale sammenligninger af velstands- og produktivitetsniveau og -udvikling. Den akademiske debat har blandt andet fokuseret på, hvordan udviklingen måles mest retvisende. I kapitlets gennemgang savnes dog lidt mere klar stillingtagen fra formandskabet i forhold til policy-implikationerne af denne debat, herunder for konklusionerne fra Draghi-rapporten.

Formandskabet har også en god diskussion af forskellige mål for velstand og velfærd, herunder mål som tager højde for klima, miljø og arbejdsforhold. Det kunne i den forbindelse også have været relevant at komme dybere ind på fordelingsaspekter og sammenhængskraft, herunder i forhold til økonomiens modstandsdygtighed over for store stød som fx de globale geopolitiske og handelsmæssige spændinger i de seneste år.

I forlængelse af diskussionen af produktivitet tager formandskabet også et godt første kig på betydningen for arbejdsmarkedet af implementeringen af kunstig intelligens i danske virksomheder hidtil. Det er et vigtigt emne, og der er mange andre problemstillinger relateret til kunstig intelligens og betydningen for produktivitet, velstand og velfærd, som vil være interessant at dykke ned i fremtidige rapporter, herunder hvordan kunstig intelligens kan bidrage til større velfærd (fx gennem forebyggelse og behandling af sygdomme), de klimamæssige konsekvenser af kunstig intelligens, og hvem kunstig intelligens i sidste ende mest vil komme til gode.

Efter den seneste ressortdeling er ansvaret for konjunkturovervågning flyttet til Skatte- og Vækstministeriet. Skatte- og Vækstministeriet har i forhold til vurderingen af konjunkturudsigterne følgende bemærkninger:

”Formandskabets prognose for dansk økonomi i 2026 og 2027 flugter i vid udstrækning med regeringens prognose i Økonomisk Redegørelse fra august. Begge vurderer, at dansk økonomi aktuelt befinder sig i en mild eller behersket højkonjunktur, og at det vil fortsætte i de kommende år. Der forventes høj BNP-vækst i år, som især afspejler høj realvækst i medicinalindustrien, mens væksten i 2027 ventes at være mere afdæmpet, blandt andet som følge af lavere vækstbidrag fra medicinalindustrien og høje energipriser.

Ligesom regeringens prognose vurderer formandskabet ikke, at der er tegn på konjunkturbetingede ubalancer i dansk økonomi. Risikoen for en uholdbar prisudvikling på det københavnske boligmarked er ifølge formandskabet faldet, efter at aktiviteten er taget af. Den finansielle regulering, som er strammet siden finanskrisen, kan have taget toppen af prisstigningerne. Formandskabet vurderer ikke, at boligmarkedet udgør en risiko for realøkonomien og den finansielle stabilitet, blandt andet fordi mange boligkøbere har en relativt lav belåningsgrad på trods af høje priser.

I en tid med stor usikkerhed, der aktuelt særligt kommer fra krigen i Mellemøsten, gør formandskabet god brug af et risikoscenarie til at illustrere effekten af højere energipriser, end der forudsættes i prognosen. I risikoscenariet øges inflationen sammenlagt med i størrelsesordenen 1¼ procentpoint i år og til næste år. I fremtidige analyser kunne det være relevant at sammenligne resultaterne med tilsvarende analyser fra fx internationale organisationer for at se, om der er en særlig stor effekt på dansk økonomi som en lille, åben økonomi, der er nettoimportør af energiprodukter.

Prognosen understøttes af flere gode analyser, der bidrager til vurderingen af dansk økonomi. Afsnittet om udenrigshandel forklarer fint, hvordan udviklingen i energipriser samt et stort fald i eksportpriserne for medicin har ført til et betydeligt bytteforholdstab, samtidig med at mængdeudviklingen har givet en høj real vækst i eksporten og i BNP.

Det er nyttigt at anvende andre mål end BNP, især i lyset af det betydelige fald i bytteforholdet de seneste par år. Derfor er det også positivt, at formandskabet nuancerer velstandsudviklingen i afsnittet om produktivitet, velstand og velfærd. Sammenligningen af bytteforholdskorrigeret NNI relativt til USA viser, at dansk velstand i 2024 omtrent var på niveau med USA. Rapporten indeholder desuden en fin betragtning om at inddrage andre indikatorer end markedsmæssige mål for indkomst, som fx påvirkningen af miljø og klima, fordelingsmæssige virkninger mv., som også diskuteret i *Økonomisk Redegørelse, december 2023*. I samme dur kan det også være nyttigt at kigge på andre mål end BNP, fx når virkningen af en skatteændring skal vurderes, hvor den såkaldt *samfundsøkonomiske virkning* vurderes at være et bedre mål end BNP, *se fx Skatteøkonomisk Redegørelse 2023*.

I rapportens afsnit om kunstig intelligens og arbejdsmarkedet giver formandskabet et godt overblik over den eksisterende litteratur omkring effekter af kunstig intelligens på beskæftigelse, indkomst og arbejdstid. Den hastige teknologiske udvikling inden for AI understreger, at det er vigtigt at sikre, at arbejdsmarkedet er indrettet til at kunne omstille sig til eventuelle ændringer i efterspørgslen efter kompetencer."

Stress, arbejdsudbud og offentlige finanser

Økonomi- og Indenrigsministeriet vurderer, at analysen bidrager med vigtige indsigter i forekomsten af alvorlig stress i Danmark og de samfundsøkonomiske konsekvenser heraf, herunder betydningen for arbejdsudbuddet og de offentlige finanser.

Nedbringelse og forebyggelse af stress er en prioritet for regeringen. Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen vil indlede en dialog med arbejdsmarkedets parter om indsatser, der kan mindske omfanget af stress. Stressforebyggelse fremhæves desuden som et muligt indsatsområde for en ny Forebyggelsesfond.

Økonomi- og Indenrigsministeriet noterer sig i den forbindelse formandskabets konstatering af, at der er begrænset viden om, hvilke indsatser der mest effektivt kan mindske alvorlig stress, og at det er vanskeligt at vurdere, i hvor høj grad forekomsten kan reduceres i praksis. Dette skyldes ikke mindst, at en betragtelig del af risikoen for stressreaktioner kan tilskrives privatlivsrelaterede faktorer, og at visse stressfaktorer fra arbejdslivet – fx omstruktureringer og afskedigelser – i et vist omfang må betegnes som et vilkår på et dynamisk arbejdsmarked. Det begrænsede vidensgrundlag om effektive indsatser taler for, at der er potentiale for indsatser, der kombinerer forebyggelse med systematisk evaluering, så vidensgrundlaget styrkes over tid. Yderligere analyser fra formandskabet vil i den forbindelse også være meget velkomne.

Analysen indikerer desuden, at alvorlig stress i højere grad skyldes arbejdspladsspecifikke forhold end brancheforhold. Økonomi- og Indenrigsministeriet vurderer, at dette kan betyde, at effektive forebyggende indsatser mod alvorlig stress på én arbejdsplads ikke nødvendigvis kan skaleres til hele den pågældende branche.

Formandskabet diskuterer indgående forbehold og forudsætninger for analyserne samt usikkerheden i opgørelserne af omfang af stress og samfundsøkonomiske konsekvenser. Blandt andet fremhæves, at danske studier, der tager udgangspunkt i oplevet stress, finder et væsentligt større omfang af stress end de 2½ pct. med alvorlig stress i formandskabets studie. Forskellen afspejler blandt andet, at formandskabets brug af registerbaserede mål ikke indfanger mildere stresstilfælde. Registerbaseret stress og oplevet stress er ikke direkte sammenligneligt.

Formandskabet præsenterer en hypotetisk beregning, som angiver, at arbejdsudbuddet ville være 99.000 personer højere i et scenarie, hvor ingen havde fået en stressreaktion som målt med analysens indikator siden 1995. Samtidig præsenteres en beregning af, at arbejdsudbuddet kunne øges med 5.500 personer, hvis arbejdsmiljøet på de 10 pct. af arbejdspladserne med den højeste stressrisiko blev forbedret til et gennemsnitlige niveau. Det ville være nyttigt, hvis formandskabet havde gjort sig nærmere overvejelser over et realistisk potentiale ved at reducere arbejdsrelateret stressrisiko.